

Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji

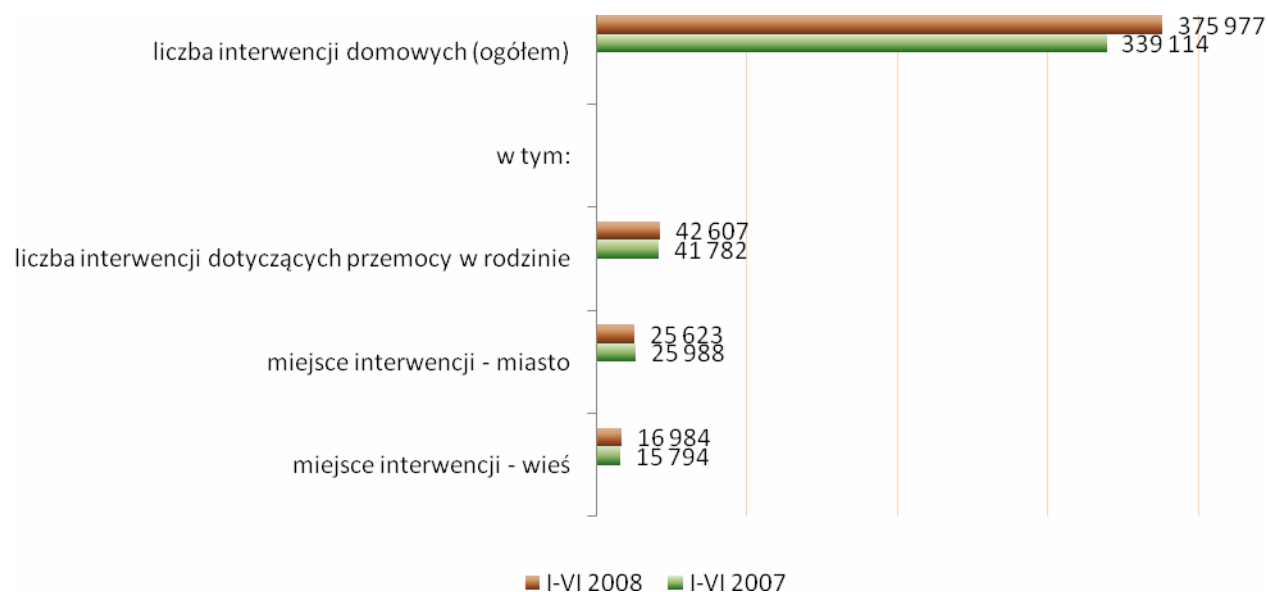
*Dokument zatwierdził:
insp. Michał Czeszejko-Sochacki
Dyrektor Biura Prewencji KGP*

***Sprawozdanie
z realizacji procedury „Niebieskie karty” przez jednostki organizacyjne Policji
w I półroczu 2008 roku***

Warszawa, wrzesień 2008r.

Dane zarejestrowane przez jednostki Policji wskazują na **10% wzrost ogólnej liczby interwencji domowych** przeprowadzonych w I półroczu 2008r. w odniesieniu do analogicznego okresu roku ubiegłego (I półrocze 2007r. – **339 114** interwencji, odpowiednio 2008r. - **375 977**).

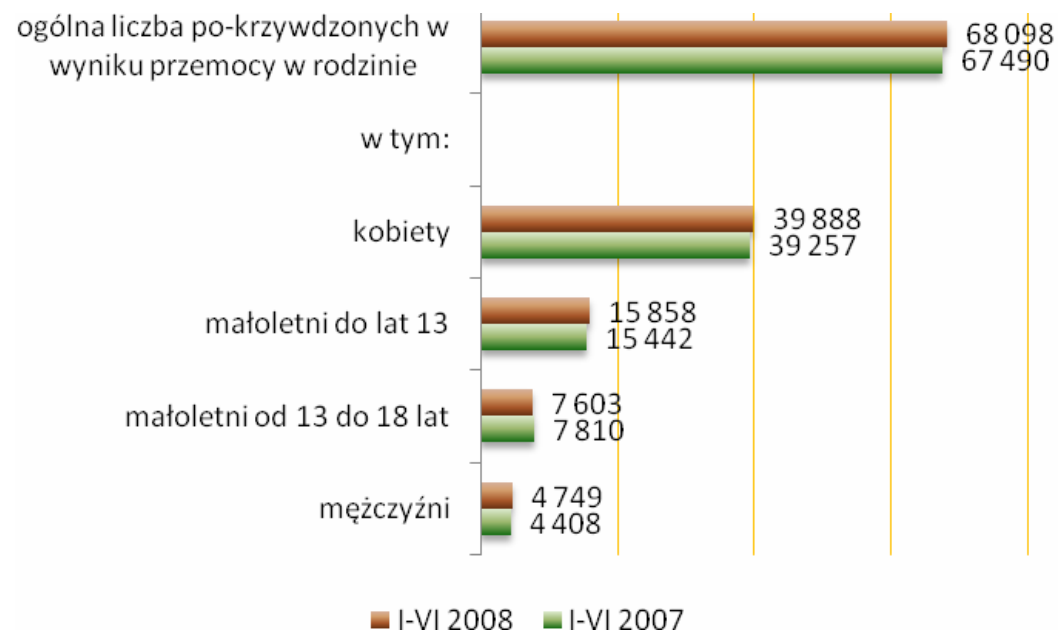
Rys. 1. Interwencje domowe Policji ogółem, w tym wobec przemocy w rodzinie z uwzględnieniem podziału wg miejsca przeprowadzenia interwencji, tj. miasto, wieś

Analiza danych wskazuje również na **2% wzrost liczby interwencji dotyczących przemocy w rodzinie**, co znaczy że w analizowanym okresie br. ich liczba wyniosła **42 607**, a w roku minionym odpowiednio **41 782**.

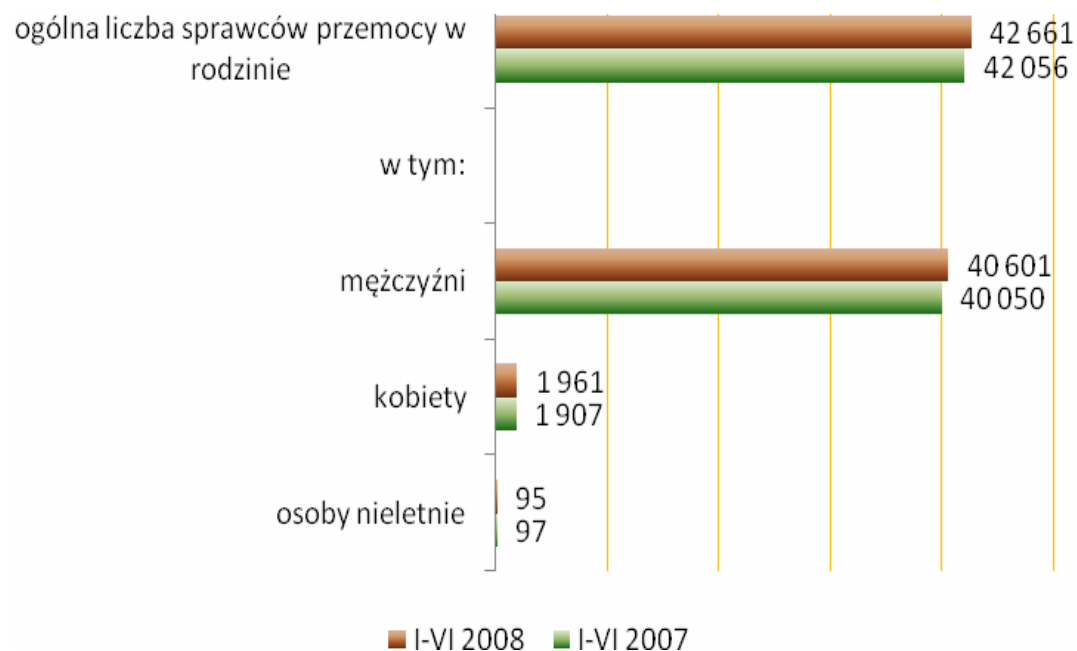
Należy jednoznacznie stwierdzić, że w pierwszym półroczu 2008 r. nastąpił **7% wzrost** liczby interwencji związanych z przemocą domową **na terenach wiejskich** (**1 180** przypadków więcej w odniesieniu do analogicznego okresu u.br.), przy jednoczesnym **1,5% spadku** liczby interwencji wobec przemocy w rodzinie podjętych w tym samym okresie w **miastach** (**365** przypadków mniej niż w analogicznym okresie 2007r.)

**Rys. 2. Liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie
– porównanie I półrocze 2007 i 2008 roku**

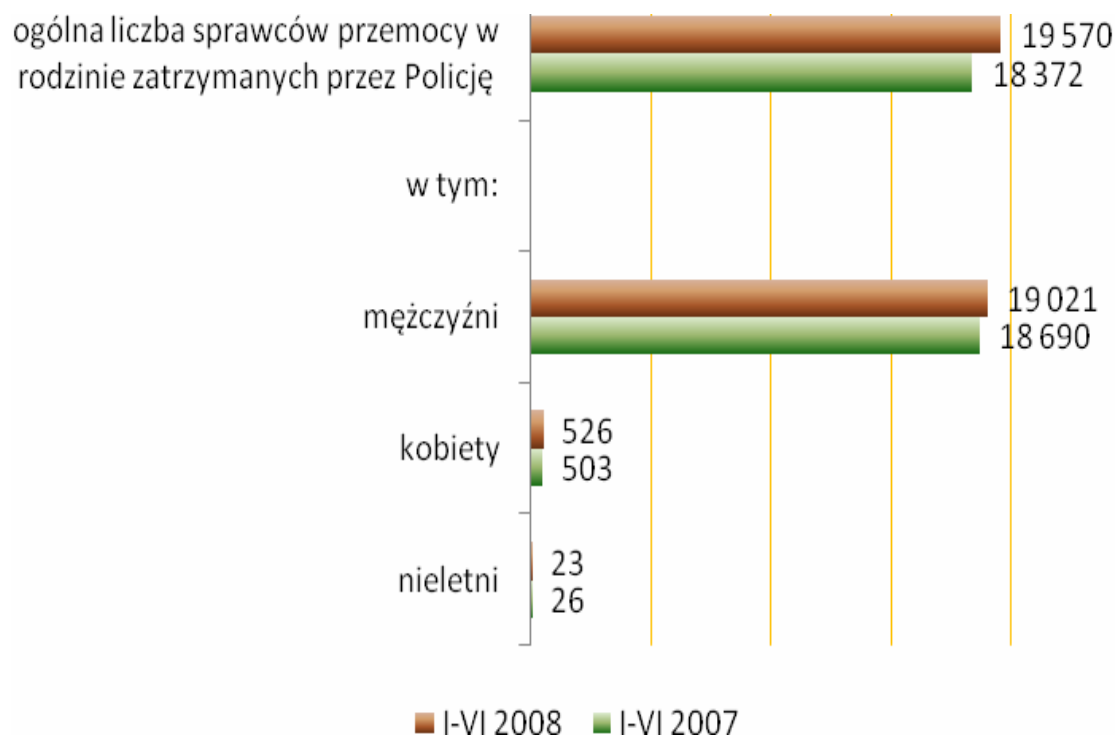
Wzrost liczby przypadków przemocy w rodzinie pociąga za sobą wzrost liczby osób pokrzywdzonych w wyniku zaistnienia tego zjawiska. Dane statystyczne zgromadzone przez Policję wskazują, że na przestrzeni pierwszych sześciu miesięcy br. takich osób było o **608 więcej** (1%), aniżeli w analogicznym okresie roku poprzedniego (2007r. – **67490**, 2008r. – **68098**). Największy wzrost liczby osób pokrzywdzonych w stosunku do roku poprzedniego dotyczył mężczyzn (7%) oraz osób małoletnich do 13 roku życia (3%), a najmniejszy kobiet (2%). Natomiast spadek liczby osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej dotyczy jedynie małoletnich między 13 a 18 rokiem życia i wynosi 3% w stosunku do roku 2007.

**Rys. 3. Liczba sprawców przemocy w rodzinie odnotowana w Polsce
– porównanie I półrocze 2007 do 2008 roku**

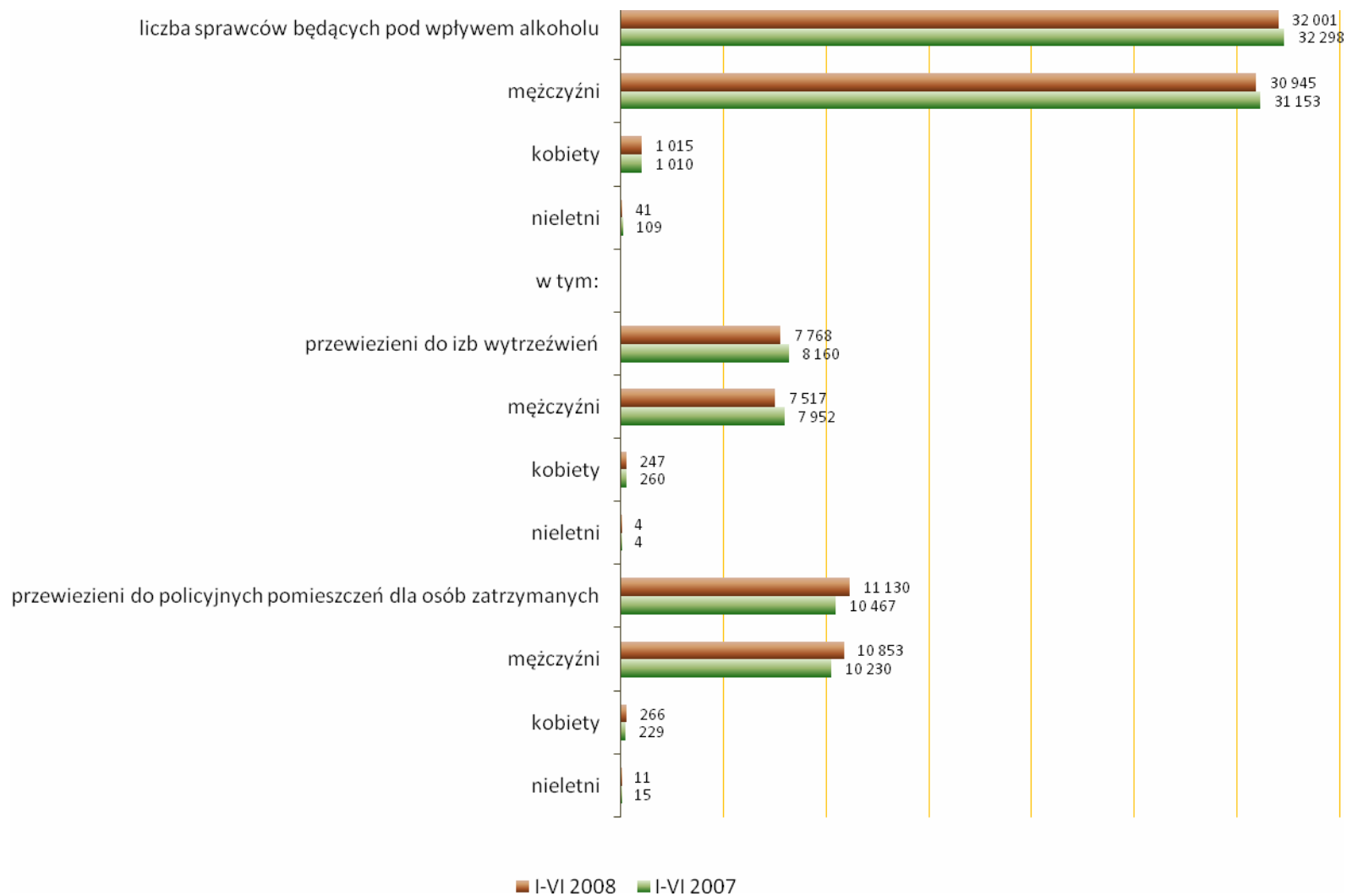
Bezpośrednią konsekwencją wzrostu ogólnej liczby przypadków przemocy w rodzinie jest **blisko 1,5% wzrost ogólnej liczby jej sprawców** w pierwszych 6 miesiącach br. (2007r. – **42 056** sprawców, 2008r. – odpowiednio **42 661**). W omawianym okresie na terenie całej Polski **42 661** mężczyzn dopuściło się stosowania przemocy wobec osób najbliższych oraz **1 961 kobiet**, co w porównaniu do analogicznego okresu roku 2007 daje tendencję wzrostową odpowiednio o 1% oraz 3%. W przypadku nieletnich sprawców przemocy w rodzinie zanotowany został spadek liczby sprawców zaledwie o 2 przypadki.

**Rys. 4. Liczba sprawców przemocy w rodzinie zatrzymanych przez Policję
– w I półroczu 2007 r. oraz 2008 roku**

Zgromadzony materiał pozwala zaobserwować, że w omawianym **okresie o 6% wzrosła również ogólna liczba sprawców przemocy w rodzinie**, którzy w wyniku interwencji zostali zatrzymani przez Policję (wzrost z **18 372** przypadków w 2007r. do **19 570** w br.). Dodać należy, że **wzrost liczby zatrzymanych mężczyzn-sprawców przemocy domowej** w porównaniu do roku 2007 osiągnął **2%**, a **w przypadku kobiet i osób nieletnich dotyczył mniejszej liczby** (odpowiednio: 23 i 3 sprawców).

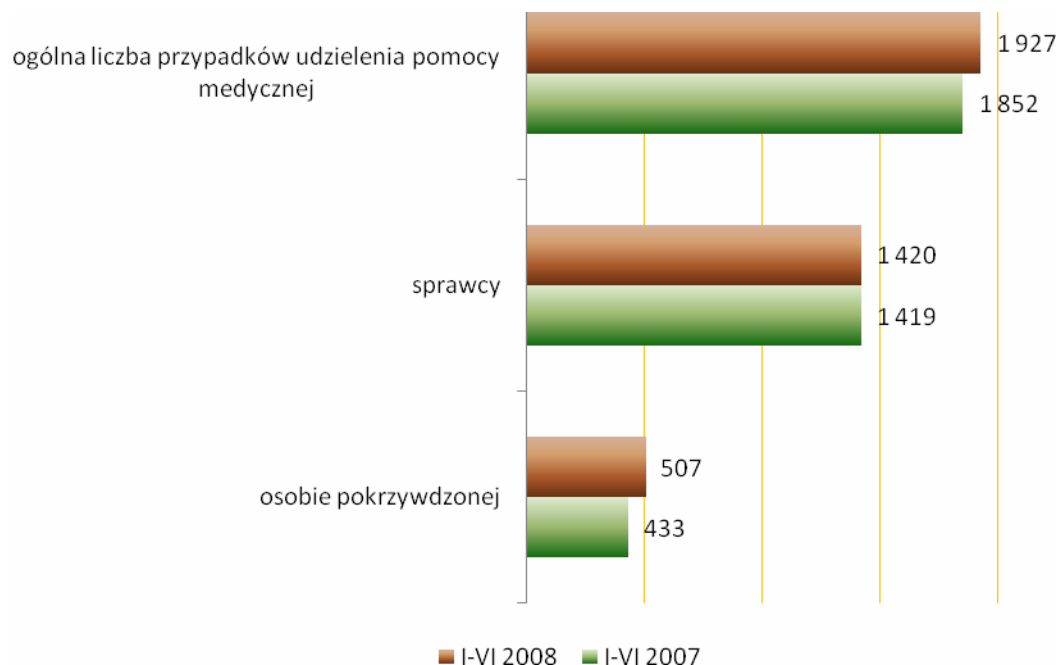
**Rys. 5. Liczba sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu
– dane porównawcze I półrocze 2007r. do 2008r.**

Przemoc wobec osób najbliższych najczęściej stosowana jest przez sprawców znajdujących się w stanie nietrzeźwości. Na uwagę zasługuje fakt, iż w analizowanym okresie nastąpił **spadek ogólnej liczby** sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu z **32 298** przypadków w 2007r. **do 32 001** przypadków w roku 2008, co oznacza spadek o **1%**. Tendencję spadkową zaobserwować można również w odniesieniu do ogólnej liczby sprawców przewiezionych do izb wytrzeźwień, która **wyniosła 5%** mniej (**8 160** przypadków w 2007r. do **7 768** w 2008r.).

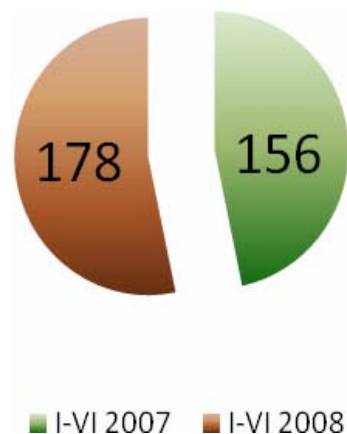
Znaczną tendencję wzrostową, wynoszącą **6%** odnotowano w ogólnej liczbie sprawców przewiezionych w celu wytrzeźwienia do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych (z **10 467** osób w roku 2007 do **11 130** w roku 2008).

Rys. 6. Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej podczas interwencji wobec przemocy w rodzinie na przestrzeni pierwszego półrocza 2007r. oraz 2008r.

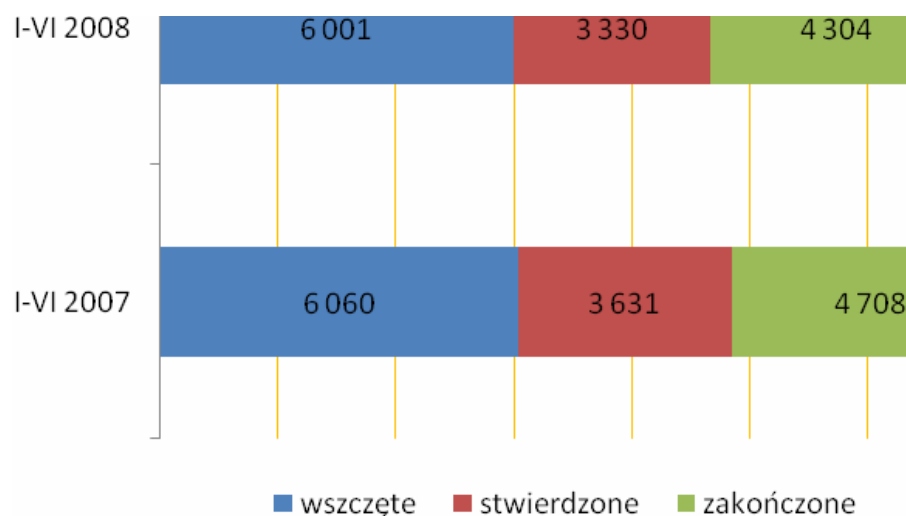
W pierwszej połowie br. **o 4% wzrosła** ogólna liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej podczas przeprowadzania interwencji wobec przemocy w rodzinie (2007r. – **1 852**, 2008r. – **1 927**), przy czym w przypadku sprawców wzrost ten dotyczył zaledwie jednego przypadku w porównaniu do analogicznego okresu ubr. (2007r. – **1 419**, 2008r. – **1 420**), natomiast wobec osób pokrzywdzonych liczba ta wzrosła **o 14%**, tj. z **433** przypadków w roku 2007 do **507** w br.).

Rys. 7. Liczba dzieci przewiezionych w związku z przemocą w rodzinie do placówek lub rodziny – dane porównawcze za I półrocze 2007r. i 2008r.

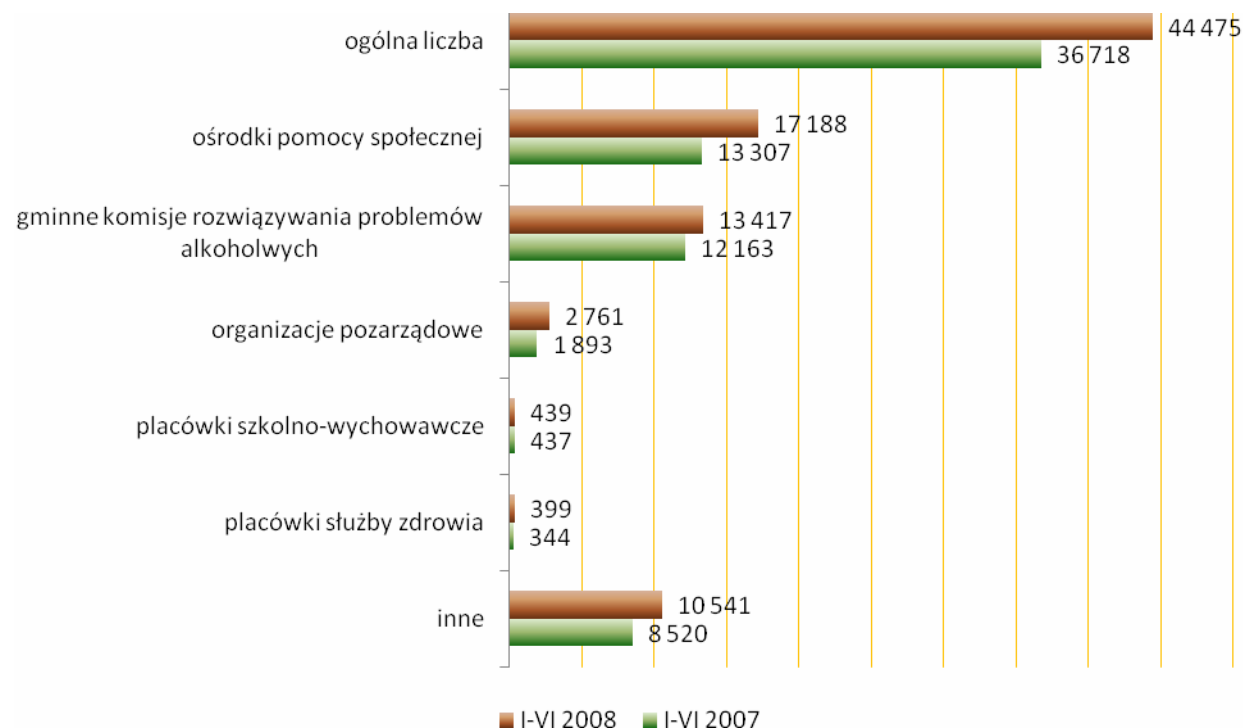
Analiza danych statystycznych zgromadzonych podczas realizacji przez Policję procedury „Niebieskie karty” pozwala stwierdzić, że **o 12 % zmniejszyła się liczba dzieci przewiezionych** w związku z przemocą w rodzinie do placówek opiekuńczych lub też do innych członków rodziny (spadek z **178** przypadków w pierwszej połowie 2007r.do **156** w roku bieżącym).

Rys. 8. Liczba postępowań przygotowawczych z art. 207 k.k. prowadzonych przez komendy wojewódzkie Policji oraz Komendę Stołeczną Policji w związku z procedurą „Niebieskie karty” – dane porównawcze za I półrocze 2007 i 2008 roku

W pierwszej połowie 2008 r. na terenie działania komend wojewódzkich Policji oraz Komendy Stołecznej Policji wszczęto, w związku z prowadzeniem procedury „Niebieskie karty” **o 1% mniej postępowań przygotowawczych** w stosunku do roku 2007. Zarówno liczba postępowań przygotowawczych, w wyniku których stwierdzono zaistnienie przestępstwa, jak i postępowań zakończonych **spadła w porównaniu do analogicznego okresu roku minionego o 8%** (przestępstwa stwierdzone w I półroczu 2007r. – **3 631**, w analogicznym okresie 2008r. – **3 330**; zakończone odpowiednio: **4 708** i **4 304**).

Ryc. 9. Liczba informacji związanych z przemocą w rodzinie przesłanych przez Policję do różnych instytucji – analiza porównawcza I półrocze 2007 do 2008 roku

Dane dotyczące realizacji procedury „Niebieskie karty” dotyczą również liczby **informacji** związanych z przemocą w rodzinie **przekazywanych przez Policję do różnych instytucji, placówek oraz organizacji**. Ich ogólna liczba w porównaniu do pierwszego półrocza 2007 r. **wzrosła aż o 17%** z **36 718** w roku 2007 do **44 475** w br. Znaczny wzrost procentowy zaznaczył się w przypadku liczby informacji przekazanych do **organizacji pozarządowych** z **1 893** w omawianym okresie 2007r do **2 761** w analogicznym okresie br. (**31%**), **ośrodków pomocy społecznej** odpowiednio z **13 307** do **17 188** (**22%**), podmiotów określonych jako „inne” odpowiednio z **8 520** do **10 541** (**19%**), **placówek służby zdrowia** odpowiednio z **344** do **399** (**13%**), a także **gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych** z **12 163** w roku 2007 do **13 417** w roku 2008 (**9%**). Natomiast liczba informacji przekazanych do **placówek szkolno-wychowawczych** wzrosła w porównaniu do 2007 r. **zaledwie o 2 przypadki** (2007 r. – **437**, 2008 r. – **439**).

Podsumowując,

należy stwierdzić, że w pierwszym półroczu 2008r. **wzrosła ogólna liczba interwencji domowych** przeprowadzonych przez policjantów na terenie całego kraju, **jak również liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie**. Mając powyższe na uwadze można przypuszczać, iż taka tendencja w odniesieniu do interwencji zakończonych założeniem „Niebieskiej karty” wynika z faktu wejścia w życie *Zarządzenia nr 162 KGP z dnia 18 lutego 2008 roku w sprawie metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury „Niebieskie karty”*, którego zapisy stanowią, że policjant podejmuje czynności związane z procedurą nie tylko podczas interwencji domowej będącej konsekwencją polecenia dyżurnego lub innej osoby upoważnionej, ale również z własnej inicjatywy wynikającej z dokonanych ustaleń. Nie bez znaczenia może pozostawać tu również zapis ww. zarządzenia, który mówi, że policjant podejmuje czynności związane z procedurą również wtedy, gdy podczas wykonywania innych obowiązków służbowych uzyskał informację o istniejącej przemoc w rodzinie, a także wtedy, gdy ma uzasadnione podejrzenie jej występowania i jednocześnie zachodzi konieczność udzielenia pomocy jej ofiarom. **Poszerzenie katalogu sytuacji wskazujących na konieczność zastosowania przez policjantów procedury „Niebieskiej karty”** oraz wzrost świadomości funkcjonariuszy w zakresie poprawnego stosowania omawianej procedury **ukształtowany w toku cyklicznych szkoleń policjantów** w przedmiotowym zakresie bez wątpienia wpłynęły **na wzrost liczby założonych kart** w I półroczu br. W omawianym okresie br. nastąpił również **wzrost liczby interwencji dotyczących przemocy w rodzinie na terenach wiejskich oraz ich nieznaczny spadek w miastach**.

Z perspektywy działań zapobiegawczych niezwykle ważną kwestią jest sytuacja ofiar przemocy w rodzinie. W analizowanym okresie br. **ogólna liczba osób pokrzywdzonych w wyniku tego zjawiska wzrosła**, jednakże należy podkreślić, że największy wzrost zaznaczył się w liczbie mężczyzn oraz osób małoletnich do 13 roku życia, jako ofiar przemocy. Sytuacja taka może wynikać z faktu, iż coraz większa liczba kampanii edukacyjnych związanych z tematyką przemocy podkreśla, że ofiarą przemocy nie zawsze jest dziecko lub kobieta, ale również dotyczy to **mężczyzn**.

Dane statystyczne dotyczące małoletnich ofiar przemocy w rodzinie pokazują, iż w omawianym okresie br. znacząco **zmniejszyła się liczba dzieci przewiezionych przez Policję** w związku z przemocą w rodzinie do placówek opiekuńczych lub też do innych członków rodziny, co stanowi kontrast dla wielości prezentowanych w I półroczu 2008 roku przez środki masowego przekazu informacji dotyczących przypadków krzywdzenia dzieci przez osoby najbliższe.

Dostępne dla Policji dane statystyczne dotyczące **sprawców przemocy pozwalają stwierdzić**, że w analizowanym okresie **wzrosła ich liczba**, przy czym największy wzrost dotyczył kobiet-sprawców, co zdaje się pozostawać w korelacji ze wzrostem liczby mężczyzn-ofiar przemocy oraz zgłaszaniem przez nich sytuacji przemocowych i prośbą o interwencję Policji. Jednocześnie należy zaznaczyć, że kobiety-sprawcy są rzadziej zatrzymywane przez Policję, gdyż procentowy wzrost ich liczby był mniejszy, aniżeli mężczyzn-sprawców zatrzymanych w związku z przemocą w rodzinie.

Z kolei ogólna **liczba osób stosujących przemoc wobec najbliższych znajdujących się w stanie nietrzeźwości** w porównaniu do pierwszego półrocza u.br. **spadła**. Podobna tendencja zaznaczyła się również w przypadku **ogólnej liczby sprawców przewiezionych do izb wytrzeźwień**.

Wzrosła w omawianym okresie br. ogólna **liczba sprawców przemocy w rodzinie przewiezionych w celu wytrzeźwienia do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych**. Sytuacja ta może być konsekwencją systematycznego uwrażliwiania policjantów na konieczność „odseparowywania” sprawców przemocy w rodzinie od pozostałych jej członków. Przy braku innych systemowych rozwiązań w tym zakresie, przewiezienie nietrzeźwego agresywnego sprawcy wydawać się może najlepszym z doraźnych rozwiązań, które przyczynia się do ochrony ofiar przemocy przed wtórną wiktymizacją.

Ponadto przedmiotowa analiza wskazuje również, że **w opisywanym okresie wzrosła ogólna liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej** podczas przeprowadzania interwencji wobec przemocy w rodzinie, a także informacji związanych z przemocą przekazywanych przez Policję do różnych instytucji, placówek oraz organizacji funkcjonujących na terenie całego kraju. Można przypuszczać, że **systematyczne podkreślanie istoty współpracy międzyinstytucjonalnej** dla efektywności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie **skutkuje** znaczącym wzrostem liczby informacji przekazanych do organizacji pozarządowych, ośrodków pomocy społecznej, placówek służby zdrowia, czy też gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Element przedmiotowego opracowania stanowiła również analiza liczby postępowań przygotowawczych z art. 207 k.k. prowadzonych przez komendy wojewódzkie Policji oraz Komendę Stołeczną Policji w związku z realizacją procedury „Niebieskie karty”. Wskazuje ona, iż w opisywanym okresie **spadła zarówno liczba postępowań wszczętych**, jak też liczba postępowań, w toku których stwierdzono zaistnienie przestępstwa znęcania się fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą oraz postępowań zakończonych.

Wnioski,

które można sformułować na podstawie analizy danych za pierwsze półrocze 2008 r. zawartych w informacjach komend wojewódzkich Policji i Komendy Stołecznej Policji dotyczących realizacji procedury „Niebieskie karty” są następujące:

- *należy uznać, że regulacje Zarządzenia nr 162 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lutego 2008 roku w sprawie metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury „Niebieskie karty”, a konkretnie wynikające z jego zapisów **rozszerzenie katalogu sytuacji i kręgu policjantów zobowiązanych do podjęcia procedury „Niebieskie karty” w sytuacji zdiagnozowania przemocy w rodzinie są właściwym rozwiązaniem;***
- *koniecznym jest systematyczne **uświadamianie policjantom indywidualnych i społecznych skutków doświadczania przemocy nie tylko przez kobiety ale również przez dzieci i osoby starsze** oraz uwrażliwienie ich na ten problem, co powinno być uwzględnione z większym naciskiem podczas odpraw do służby czy szkoleń lokalnych doskonalenia zawodowego;*

- *niezbędnym jest podejmowanie **działań zmierzających do skutecznej izolacji sprawcy przemocy w rodzinie na rzecz skutecznej ochrony ofiar**, w tym zgłoszenie w ramach prac nad nowelizacją Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie propozycji zapisów legislacyjnych dających delegację do skutecznej izolacji sprawcy przemocy;*
- *należy podjąć działania na rzecz wystandardyzowania zasad współpracy instytucji na rzecz pomocy ofiarom przemocy domowej, ale również przeciwdziałania temu zjawisku poprzez stworzenie sformalizowanej współpracy koalicji podmiotów lokalnych – tzw. **zespołów interdyscyplinarnych**, w tym zgłoszenie w ramach prac nad nowelizacją Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie propozycji zapisów legislacyjnych nakładających na gminy obowiązek tworzenia ww. zespołów.*

Opracowano:

w Wydziale ds. Nietłnch, Patologii i Profilaktyki Biura Prewencji KGP

Wykorzystano: sprawozdania komend wojewódzkich Policji, Komendy Stołecznej Policji dotyczące realizacji procedury „Niebieskiej Karty”